

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra . . . . 1 kor. Egy hóra . 1 kor. 50 Hl. Negyedévre . . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .</p>	<p>Felolvasó szerkesztő: II. MORICZ PÁL. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.</p>
---	--	---

Foltok a fekete taláron.

III.

Valamikor azt hittem, hogy az, a ki papi pályára szánta magát, az életét hozza áldozatul embertársaiért, mert kitűzött életcélja nem lehet más, csak a tisztességes szegénységben való, örömtelen élet. Ma már látom, a papi pálya nem az. Kenyérkereső pálya ez, amelyen minden kockázat és áldozat nélkül lehet boldogulni, sőt lehet rajta vagyont szerezni is.

Szó sincsen hivatásról. A papi állás is üzlet. Az egyik gyengén megy, a másik jobban lisztel, akár a nagykereskedés vagy a szatócsüzlet. Mentől nagyobb és jövedelmezőbb a papi állás, annál kevesebb a dolga a papnak. Tart segédmunkaerőket, akár a nagykereskedő. Mentől kisebb és szerényebb jövedelmű az állás, annál többet dolgozik a pap és annál inkább kénytelen hivatásának élni.

Láttam én falusi papot szántani, kapálni, gyomlálni is egész családjával. Tisztességes, derék ember volt, igazán pásztora a nyájának. Példás, józan családi életet élt, becsületes szegénységben. Nem ivott soha pezsgőt,

mint a nagy jövedelmű Zsigmond Sándor. Bárha az állásának össze-vissza sem volt 1500 korona a jövedelme, a világért nem sikkasztott volna. Hívták pedig jobb jövedelmű, kényelmesebb állásra is a derék kalvinista papot, nem ment. Azt mondta, neki hivatása van ott az oláhok közé ékelt, kis magyar községben. Vajjon hány ilyen igazi pap van manapság? Talán van még néhány, de nem sok.

Az ékesszólás tehetsége is a papnál manapság csak eszköz a nagyobb jövedelmű állás elnyerésére, sőt az ilyen szinte meg is követeli az zsirosabb konczot, mihelyt pedig elérte, törvényhozói ábrándokat szövöget. Akár hány már papnövendék korában ezzel a számítással készül — a papi hivatásra.

Ismerek papot, akinek a szavát éveken keresztül nem hallják az isten házában a hivek, csak politikai összejöveteleken, füstös korcsmában és korteskedések alkalmával. Hivatásának élő pap az ilyen? De mennyi van e fajtából is!

Ezek mind-mind a fekete talár foltjai. Hogy pedig ez így nem maradhat, az bizonyos. A hitélet meglazulá-

sának, az erkölcsök megromlásának utját állani csakis hivatásának élő papság képes. Vissza kell állítani a régi papi erkölcsöket, hogy a tisztességes papi taláron ne ejthessenek foltot csödbe jutott püspökök, sikkasztó plébánosok, amerikai párbajt vivó papjelöltek stb.

Legyen a pap, felekezeti különbség nélkül, csak pap. Az isten házában is, a magán életben is; éljen becsületes, tisztességes életet, ha pedig az a felfogás áll, hogy a pap is ember, hát legyen akkor a legerkölcösebb, a legmunkásabb, a legtisztességesebb és legbecsületesebb az embertársai közt, hogy róla példát vehessen mindenki. Legyen minden pap olyan, mint a világító torony, amely a tenger hőmpölygő hullámain hányt-vetett hajósoknak a biztos révet mutatja, de ahová sohasem csapódhatnak fel a szennyes hullámok.

Rostkovicz Arthur.

Az ágyuk.

Az egész világon mindenütt az ágyuk vannak napirenden. Nem tudja senki milyen laffetája van a japánok ágyuinak? Rézből van-e, vagy bronzból? Hátra fut-e a csöve vagy nem.

örült a kapott 60—70 fillérnek, örvendezve kiáltott fel:

— Ennyi napszámot még az apám sem keres . . .

Később jöttünk rá, a mikor csemegézni akartuk, hogy ez a hálálkodó kis oláh ficzkó becsapta a tudós társaságot a számoczájával. Ugyanis csak felülre rakott piros, érett számocztát, a többi alólra dugott éretlen csemegével ecetet lehetett volna savanyítani.

— Ilyen az oláh! Az egyik szász barátunk méltatlankodva söpörte a fübe az éretlen számocztát.

A tolmácsi határban, a folyó mellett, a hegyoldalba ültetve szőlőtelep tűnt a szemembe. Csodálkoztam, hogy ilyen közel a havasokhoz is termelnek szőlőt.

Dr. Wagner nagyszombeni tiszteletes derűtséget keltve adta elő, hogy itt terem az ugynevezett „drei Männer Wein” . . . Legalább is három embernek kell fogni azt az embert, a kivel ennek a soha besemérő szőlőnek a levéből áldomást itatnak.

Barangolások.

XII.

A köznép iránti érdeklődésnek és szeretetnek a jele az a néprajzi muzeum is, amely a szebeni szászok egyik büszkeségét képezi.

Különházat építettek a népelet többnyire faragatlan, de mindig érdekes, jellemző kincseinek.

A falusi házak régi butodarabjait, házi, gazdasági és műhelybeli avatag eszközöket, paraszti emberek szeszélyes, különleges faragását, a háziipar ötletes termékeit, a nők piperkés alkotásait, a multat és jelent megelevenítő népies tárgyak egész tömegét látjuk itt gondos- és szerető kezek-től tárházba gyűjtve és rendben tartva.

A mi magyar népünknek is sok különleges házikincse kerül a multból, mint a jelenből is, de a mi közönyünk kallódnia hagyta azokat. A nép, a népies dolgok iránti szeretet és érdeklődés hiányával vagyunk.

De visszatérek a népre. Az oláh fajta

sunyiság, az enyves kezűség jellemzi. Az egyik szász falu határában robogott a kocink . . . A hegyoldalban a kövér cseresznyefák zöld lombja suhogott. A kisdísznői szászatyafiak híres cseresznye szüretet tartanak itt.

A kocink oldalton robogott és egészen megleptük a két ökrös oláhparasztot, ki fogatjával a kövér löhereföld végén pihentetett. Csak mutatta, mintha a szekérét igazgatta volna, pedig valóságban a szász paraszt löherejét legelték, majszolták az alázatosan meglapult oláhparasztéhes ökrei.

Az egyik szász ur mondotta is: — A sunyi oláh ime így lopja meg uton-utfélen a szász parasztot. Most is mintha fuvarban járna, pedig hát az idegenből legeltet . . .

A „landskrone“-i ősi várrom árnyékában merengtünk. Innét remek a kilátás az Oli-völgyébe és a borongós hegyek közé szorított Vöröstorony-szoros felé.

Morzos kis oláhficzkó baktatott föl pihenő-helyünkhöz. Frissen szedett, illatos, piros számocztát kínált. A ficzkó igen meg-

Csak Gerő E. áruházában

lehet legolcsóbban vásárolni elegáns, divatos és tartós férfi-, fiu- és gyermek ruhát. DEBRECZEN, piacz-utca 47., a Dréher söröcsarnok kapuja mellett, (az „Emke“ kávéházzal szemben).

De azt mindenki tudja, hogy Mukden felé fut előre negyed millió muszka. Ha ezt az öreg Bem apó látná!

De hát ki bánja, ha Mukdenig szaladnak, vagy egyenesen a menyországba, miniket azok az ágyuk érdekelnék, amiknek az arát mi fizetjük meg.

Én azt hiszem, hogy az ágyukérdés meg van oldva. Soha jobb ágyunk ne legyen, mint a milyen a japánoknak van. Azt is valószínűtlennek tartom, hogy akár Steinfeld, akár Veszprém mellett a gyakorló téren módszeresebb kísérleteket lehessen tartani, mint Mandzsuriában.

És hiába szól az ágyu már féleve diadalmasan a sárga vizek felől, a mi bölcs hadvezetőségünk még ma se tudja, milyen legyen az új tűzérési felszerelés.

Évenként gyenge 10 millió kell a kísérletekre, 450 millió meg már a zsebükben van az egész szervezésre és kiderült, hogy ma is annyit tudnak, mint 66-kan.

Hát kérem tisztelet annak a hadvezetőségnek. Nem fogunk róla kritikát mondani, Igyekezünk el nem feledni, hogy a generálisoknak két lába van és a fejükön a mi mozog: az a zöld kakastoll.

Azt mondják, hogy mi el vagyunk maradva ágyu dolgában. Jobb a felszerelése minden államnak, mint nekünk. Vagy igaz, vagy nem igaz. Ha igaz: akkor már minden más állam tudja, hogy amilyen a jobb. Csak mi nem. Itt még ezután fogják felfedezni a bölcsék. Azt tehát már tudjuk: hogy amilyen a másé, az jobb. Erős a gyanu, hogy más itt a bibi. Generálisok talán érzik, akármilyen is lesz az övék, mindig az lesz az övék, amelyik a legrosszabb.

Mert hát a muszka ezár is most jött rá, hogy nem annyira ágyuban van a hiba, mint inkább azokban, akiknek az utolsó szó rosszul esik az ilyen szakkérdésben.

Nem az hát a kérdés, hogy bronz legyen-e a cső, vagy acél, előre fusson-e, vagy hátra, hanem az, hogy azokat a megcsontosodott copfosokat tegyék be először — tölteléknek.

Nekünk meg elég jó lesz olyan ágyu, amelyet — most próbálnak ki a muszkákon a japánok.

Vármegyénk és közelvidéke.

Hajdu-Nánás Kossuth-szobrának átvétele. A szomszédos Nánáson e hó 25-én felállítandó Kossuth-szobrot pénteken vette át Budapesten Horvai János szobrász művésztől a bizottság, mely Csohány Ferencz polgármesterből, Brassay Károly tanárból, Rákosi Viktor orsz. képviselőből és Tóth András szobrászból (felkért szakértő) állott. Az átvétel Haraszi Huszár-utczai öntőműhelyében történt, d. u. 3 órakor. A 2 méter 80 centiméter legtisztább ágyubronzból öntött szobor a szenvedélyesen szónokló Kossuthot ábrázolja, s ezuttal nem mondunk többet róla, hogy teljes művészi alkotás, mely Nánásnak disze s Horvainak dicsősége legyen. A szobrot kedden teszik vasutra s a hét végén már Nánáson lesz. A bizottság azután átment a kőfaragó műhelybe, hol a talapzathoz készítet

köveket megnézte. Ezek már szombaton vasutra rakattak (összesen 3 teher vaggont töltenek meg) s pár nap alatt Nánáson lesznek. A szoborleleplezési ünnep egyik kimagasló pontja lesz Pósa Lajos hírneves költőnk alkalmi verse, melyet ő maga fog elszavalni.

Holttest a Berettyóban. Margitáról jelentik, hogy a falu alatt feloszlásnak induló gyermek holttestet találtak. A gyermeket beszállították a faluba, ahol Zakar Imre nyolcz éves fiúcskát ismerték föl a holttestben. A gyermek napok előtt eltűnt s valószínűleg fürdés közben a Berettyóba fullt.

Hajduvármegye rendkívüli közgyűlése. Hajduvármegye törvényhatósági bizottsága szombaton délelőtt Rásó Gyula alispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen alig 50 hivatásos tag jelent meg. A sok tárgy között fontosabb alig akadt. Legfontosabb volt a belügyminiszter leirata a törvényhatósági közutak építése tárgyában. A miniszter nem teszi magáévá az alispán amaz előterjesztését, hogy a közutak építése alkalmából a pótdó: 10-ről 13 százalékra emeljék, ennek szükségét nem látja fennforogni. Egyidejűleg értesíti a vármegyét, hogy a közutak építésére kért 4.900.000 koronát egedélyezi. A közgyűlés a vármegyei telefonhálózat kiépítése ügyében tudatja a minisztert, hogy a telefon építéséhez a vármegye a kutyadó alaphól 30.000 koronával, a három rendezett tanácsu város 6000 koronával járul. Ha ez összeg sem lenne elegendő, kéri a minisztert, hogy a hiányt pótolja és építtesse ki a telefonhálózatot. A közgyűlés tizenegy órára már véget ért.

Lujza hercegnő Párisban.

Ugy látszik, hogy Lujza hercegnő sokat hányatott galyája révpártot ért. Párisban elegáns lakásban várja ügyében a döntő fordulatot, amely, bárhogyan is alakul, egyet nem vehetni el többé tőle: a szabadságot.

Tudvalevő dolog, hogy a hercegnő jogtanácsosa, dr. Stimmer, tárgyalásokat folytat Kóburg Fülöp herceg jogtanácsosával az iránt, hogy a kínos ügyet kéken elintézhessék és a hercegnő évjáradékot és személyes szabadságát visszanyerve bárhol való lakhatai engedélyt kapjon.

Mit szól Fülöp herceg?

Bécsből jelentik, hogy a külügyminisztérium egyik hivatalnok, volt magyar főispán tegnap este felkereste a herceget, a ki így szólt:

— Örömmel teszek nyilatkozatot, szólott helylyel kínálva meg, mert ilyenformán talán elejét vehetjük annak a sok pletykának és rágalomnak, amellyel személyem és családunkat kompromitálni akarták. **Mondhatom önnek, hogy semmiféle bírói megtorlást, üldözést, pláne kiadatást nem óhajtok.** Bár megvagyok győződve arról, hogy a hercegnő gyenge elméjü — az utóbbi években számtalan jelből és cselekedetből állapították ezt meg hitess törvényszéki orvosok — nem akarok to-

vább e tekintetben lépést sem tenni. Ami történt, az csupán a hercegnő jóvóltaért, az ő érdekében történt s mikor a segítő kézre üt, nincs jogom sem kedvem, akaratom és segítségem rája oktrojálni.

Dr. Bachrachot, jogtanácsosomat felhatalmaztam, hogy dr. Stimmerrel nevében tárgyalásokat folytasson. Én azt proponáltam, hogy a hercegnő kapjon bizonyos évjáradékot, amelyből születésének megfelelő módon, gondtalanul megélhet. Kikötve természetesen, hogy Mattasich nem létezik többé rája nézve. Ez az ember az ő rossz szelleme. Ha szökésének egyedüli oka szabadságának visszanyerése és nem Mattasich volt, ugy ezt az ajánlatot el fogja fogadni.

Tartózkodási helyül igen alkalmas volna számára Budapest. **E célból hajlandó vagyok Dunaparti családi palotam számára átengedni és átalakítani is.**

Az ékszerek.

Azt beszéltek, hogy a hercegasszony mesés értékű ékszereket vitt el magával Elsterből. Lujza hercegnő megkérte a hírlapírót, jelentse ki, hogy mindössze 7000 franknyi ékszert csomagolt össze. A sokszor emlegetett memoárokról azt mondotta a hercegnő, hogy azokat Lindenhofban hagyta s alapos a gyanuja, hogy a naplónak azóta már lába kelt, mert a lindenhofi intézetben több levele és feljegyzése nyomtalanul eltűnt. Azt is mondotta a hercegasszony, hogy dr. Neuda bécsi ügyvéd ellen pört készül indítani, mert sok levelet, a melyek őrizetere voltak bizva, ismételt sürgetés ellenére sem adott ki és sehogysem képes azokat tőle visszaszerezni.

Lujza hercegasszony — miként elbeszélte — most dr. Stimmer bécsi ügyvédet várja, aki nemcsak Mattasich jogtanácsosa, hanem az ő képviselőjét is viszi. Dr. Stimmer értekezett a herceg jogtanácsosával és valószínűleg javaslatot fog tenni az ügy békés megoldása végett, de ő nem hiszi, hogy a herceg ajánlata ránézve elfogadható lesz. A mi a jövőt illeti, Lujza hercegasszony el van szánva, hogy semmi áron sem tér vissza gyógyintézetbe és ellene fog szegülni annak, hogy kényszerítsék a vizsgálatra, amelynek szívesen aláveti magát, ha biztosítékot lát arra nézve, hogy az orvosok pártatlanok.

Vérengző koldusok.

Halálos vérengzés a radnai bucsun.

Nagy vérengzés történt Zabálc szörénymegyei községben. Csütörtökön ugyanis az aradmegyei Mária-Radnán országos bucsu volt. Erre a bucsura nemcsak az ájtatos hívők, hanem a koldushad is nagy számban szokott megjelenni.

Az idén is több, mint négyszáz koldus lármája zavarta az ájtatos hívőket, akik elég bőkezűek lehettek a nyomoréknak mutatkozó alakok iránt.

Karlszbádi edények üveg- és bazar áruk olcsó árban kaphatók DEBRECZEN, Főtér 12. sz. Stenczinger-ház.

A bucsu után elvonultak koldusok is, akik a Lipa közelében lévő Zabalc községben akart éjjelre meghálni. A koldushad azonban jól sikerült bucsut áldomással akarta megülni.

Amikor Zabalcra értek, vagy negyvenen a kocsmá udvarán telepedtek meg s oda vittek ki maguknak bort-pálinkát. Az italok fogyasztásával a hangulat is emelkedett s amint a nyelvek jobban kezdtek peregni, a szenvedély is kitört s e koldusok csakhamar tetlegességre vetemedtek.

Eleinte csak a mankók voltak a fegyverek, de aztán előkerültek a bicskák és olyan vérengzést rendeztek, hogy a lárma összerúgott nép borzadva menekült. Amikor a csendörök a helyszínre megérkeztek, vérben fetengő embertömeget találtak.

Csak nagynehezen lehetett őket szétválasztani s a tömeg alatt három halott feküdt. Rojcsik Pál, Bozsó Ambrus és Bese Mihálynak hívják a három embert, kiket verekezés közben társaik szurkáltak le. Ezekon kívül 14 embert még súlyosan megsebesülve találtak. Az egész társaságot letartóztatta a csendőrség és a sérültekkel együtt bevitték őket Lippára.

Egyházak és iskolák.

Vasárnapi istentiszteletek. A ref. templomainkban ma a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban: Könyves Tóth Kálmán. Kistemplomban: Jánoszi Zoltán. Újtemplomban Szele György. Ispótytemplomban Biró Ferencz. Szegényházban Hajdu Zsigmond. Csapókerti imaházban Kovács János.

Az istentiszteletek ma, szűz Mária nevenapján a kath. templomban a következő sorrendben tartanak: d. e. 6 órakor csendes sz. mise, tartja Vas Károly, 7 órakor misézik Pák Emil, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgymn. növendékei részére, 9 órakor az ünnepélyes nagymise, melyet dr. Wolaffka Nándor v. püspök, prépost-plébános mond segédlettel, utána ugyanő szent beszédet tart. Háromnegyedtizenegykor sz. mise a Svetits-zárda és az összes elemi iskolák növendékei részére, melyet Molnár K. Dezső h. iskolaigazgató mond, fél 12-kor misézik Szabó István, Délután 3 órakor ünnepélyes lytánia, utána szent olvasó. 5 órakor Jézus sz. Szive társulatának, hónapos ájtatosságát végzi dr. Wolaffka Nándor v. püspök, prépost-plébános, szent beszéd, körmenet és lytánia.

Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor az istentiszteletet Hudák János s. lelkész végzi.

A gör. kath. kápolnában: 6 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 9 órakor sz. mise, délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor vecsernye, 4 órakor sz. olvasó.

Gazdasági bizottsági ülés. A debreczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága szeptember hó 12. d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart.

Ki lesz az új esperes? Az alsó-szabolcs-hajduvidéki egyházmegye lelkészi és tanácsbírói kara egyhangulag abban állapodott meg csütörtökön délután, hogy az esperesi székbe egyhangu választással Sol-

tész László egyházkerületi és egyházmegyei tanácsbírói ülteti, ki általános tiszteletnek, közbe esülésnek és közszeretnek örvendő mindenfelé. Soltész a sokoldalú kérés előtt meghajolt. Ma azonban váratlanul kijelentette, hogy 67 éves öreg kora és évről-évre ismétlődő fülbaja miatt a kérelemnek eleget nem tehet. Ezen körülményt lelkésztársaival és minden érdekelten levélbelileg tudatta. Ez a visszalépés nagy sajnálatot keltett minden felé, mert a mostani nyomasztó viszonyok között ily energikus férfiú hamarosan letudta volna a kedélyeket csillapítani. Esperes nélkül az egyház nem maradhatván, jelölték el emlegetik dr. Baltazár Dezső szoboszlói és Kiss Ferencz püspökladányi lelkészeket.

Mi az újság?

Rosz életnek rossz a vége. Nagyváradon péntek este öngyilkos leányt találtak eszméletlen állapotban a rendőrségi épület mellett. A leányt Hubert Rózának hívják s éjszakánként az utcákon árulgatta bűnös szerelmét. Nemrég Führer nevű kétes ekzsztencziájú emberbe szeretett és mert ez nem viszonzta szerelmét, öngyilkosságot követett el. Este fél nyolcz órakor a hidon ment keresztül s kezében üveget vitt, melyben gyufaoldat volt. A hidon a rendőr kérdezte is tőle:

— Mi van abban az üvegben Róza?

De a leány csak tovább sietett s a rendőrség épületétől tíz-tizenöt lépésnyire az egész üveg tartalmát kiürítette. Bevitték a rendőrséghez honnét, a kórházba szállították. Evekkel ezelőtt egyik huga, Hubert Vilma lett hasonló körülmények között öngyilkos, aki szintén a rendőrségi épület előtt lőtte szíven magát.

Elfogott gyilkos. Megirtuk a minap részletesen azt a borzalmas gyilkosságot, amelyet a sarkadkereszturi országúton követtek el Varga Sára asszonyon, akinek elmesztették a nyakát és kiszúrták a két szemét. Az eset után eltűnt a szomszéd tanyáról Varga Sárának egyik haragosa, Hajdu Mihály parasztgazda, ami azt a gyanut keltette, hogy ő a gyilkos. A csendőrség megindította a nyomozást ebben az irányban s Hajdu Mihályt tegnap letartóztatta. Ma behozták a vizsgálóbíróhoz, ahol nyomban kihallgatták. Hajdu tagadja, hogy ő volna a gyilkos. Védelmével Zigre Miklós ügyvédet bízta meg.

Agyonlőtt jegyző. Kádár György maroscsügedi körjegyzőt a napokban, amint íróasztalánál ült és hivatalos dolgait végezte, az udvarról meglőtték. A golyó a jegyző hátába furódott és átlukasztotta tüdejét. Kádár életbenmaradásához nincs remény. Valószínű, hogy a jegyző személyes boszu áldozata. A tettes ismeretlen.

Gyilkos cigányfiú. Déváról írják: A napokban a mezőn legeltetett Vojnyásza Györgye klopotivai lakos, midőn a legelőre ment lovaival egy cigány fiú is. Vojnyásza reászólt a fiúra, hogy az az ő legelője és onnét távozzék, de felszólalásának ellenszegült. Erre erőszakkal akarta a lovakat elhajtani, mire a cigány hatlövetű forgópisztolyt rántott elő és azzal négy lövést irányzott Vojnyászára, melyek a szerencsétlen embert megölték. A cigány fiú elmenekült és Hátszegre ment, ahol a járásbírósnál önként jelentkezett.

UJDONSÁGOK.

Sikkasztó ev. ref. esperes-lelkész.

Mire költötte a sikkasztott pénzt?

Lázás izgatottságban tartja a népes Hajdu-Szoboszló város közönségét és egyházi előjáróságát is a Zsigmond Sándor sikkasztása. Zsigmond ugyanis 23 éven keresztül volt papja Szoboszlónak és itt oly nagy bizalomnak és rokonszenvennek örvendett, hogy e 28 éven keresztül nemcsak lelki, hanem szellemi, társadalmi közgazgatási vezére volt a városnak. Sok nép-szerűtlen alkotás és intézmény Zsigmondnak köszönheti létét. Mert ő erőszakos, majd behizelgő eljárásával mindent keresztül tudott vinni. Legjobb barátai az ő szavára hallgattak s a szerint cselekedtek. Most azok is megdöbbenve állanak az erkölcsileg megsemmisült sikkasztó esete felett.

Zsigmond Sándornak a bukását a tisztátalan, erkölcstelen élet okozta. Italszerető ember volt ugyan mindig, s erre elég sokat is költött jövedelméhez képest. Nem kártyázott, de ugy ételben, mint italban meglehetősen válogatós volt. Ez azonban anyagilag őt kevésbé hozta volna zavarba. Hanem aztan pap létére olyan erkölcstelen viszonyai voltak, a miknek párját hallani alig lehet. Több mint két évtized óta nyilvánosan, leplezetlenül, zavartalanul üzte a legáljasabb és legfertelmesebb szerelmi viszonyokat leginkább elzüllött cigány nőkkel, a saját szolgálóival, kik közül többnek gyermeke is született a bűnös viszonyból és mindenféle rossz hírű és erkölcsű nőkkel, a kik mai napig is képtelen módon zsarolták a telhetetlen, magáról megfeledkezett lelkészt.

Barátai és jóismerősei nagyrésztben ismerték a Zsigmond erkölcstelenségeit a maga teljességében, csak egy ember nem tudott róla, mert a különböző híreknek hitelt sohasem adott: lelkésztársa Soltész László. Az ősz lelképásztor fel sem merté tételezni kollegájáról azokat a piszkos ügyeket, amiket oldala mellett 28 évig folytatt. Teljes bizalma volt hozzá a legutolsó perczig. A sikkasztás és hamisítás lehetőségében is napokig kételkedett, mignem a szomorú tényről személyesen meggyőződött. Leirhatatlan az a hatás, a mit a megsemmisítő hír az agg lelkészre s itteni barátaira gyakorolt. Egyesek a legnagyobb áldozatokra képesek lettek volna, csak hogy a csufos szégyentől az egyházat és az egyházmegye papságát megmenthessék. Meg is mentettek volna, ha Zsigmond nyíltan feltárja a helyzetet.

Az esperes ur, mint kékszakállu.

Zsigmond nős ember korában is a szolgálóival folytatott tiltott viszonyt, kiktől több gyermeke született. Különösen nagy port vert fel a Szoboszlói Juliánával való viszonya. Szoboszlói Juliánna 15 éves korában peszra volt Zsigmondnál, a ki a szemre való leány esztét úgy elcsavarta, hogy az nemsokára anyai örömei előtt állott. A jó módú árva leányt Zsigmond ekkor az ügyefogyott, szerencsétlen emberhez adta feleségül, Herczeg Lajoshoz.

Sokkal nevezetesebb viszonya volt Zsigmondnak a visszataszító külsejű cigány nővel Horváth (Rása) Eszterrel. Ezzel oly képtelenségre vetemedett az aranyszájának ismert pap, hogy a város közepén direkt arra a célra vett egy üres telket, abból keretet formált, fűrdő szobát és nyári hűsölőt építtetett rá s reggel, délben, este ott fogadta a rút cigányt. Már két gyermeke

Chylinski Gy. Utóda

fényképészeti műterme

DEBRECZEN, Piacz-utca 41. sz. alatt

a legkényesebb művészi izlést is kielégítő fényképek mérsékelt árak mellett készülnek.

Ugyanott olajmestményeki akvarellek, fénykép-nagyítások és oleografiák is a legszebb kivitelben készülnek.

volt a cigány asszonynak, amikor nagynehezen férjhez tudta adni Kacsari Ferencz nevezetű részeges cigányhoz.

Zsigmond ekkor házat vett a cigánynak és 200 forintot fizetett neki. A barátság azonban csak pár hétig tartott, mert Horváth Eszter ismét anyai örömei előtt állt, a mit az ember észrevett és elűldözte az asszonyt a háztól. Az asszony nemsokára gyermeket szült. Elkeseredésében gyufamérget ivott. Dr. Hetényi Lipót v. főorvos azonban megmentette az asszonyt, a ki az eset után a rendőrkapitány előtt jegyzőkönyvbe vallotta öngyilkossága okát és a Zsigmondal való viszonyát. A hatóság emberei azonban a jegyzőkönyvet egyszerűen megsemmisítették és az ügyet eltussolták.

Erre az időtájról esik Zsigmondnak az ismeretsége másik cigány asszonnyal, Horváth Julissal. Ettől szinte lett gyermeke. Férjhez adta meglehetősen pénzválság mellett Varga nevű nádudvari cigányhoz. Az asszony és férje ma is élnek, valamint Kacsari és Kacsariné is és havonta többször ellátogattak az esperes urhoz, Böszörménybe, úgy hogy ott már városszerte ismerték a Zsigmond cigányasszonyait, a kik a vasuti állomásnál, paróchia kapujában és legtöbbször a templom ajtóiban vártak Zsigmondra.

De a legveszedelmesebb szerelmi viszonya volt Zsigmondnak Bakos temetőcsész feltűnő szépségű leányával Lidiával. Bakos Lidi oly remek szépség volt, hogy Zsigmondot valósággal elbűvölte. Fűt, fát ígért a leánynak Zsigmond, a kit végre is hosszas ostromlás után hatalmába ejtett. Bakos Lidit az esperes örülésszerűen szerette és határozottan házasságot is ígért neki.

Bakos Lidi lett neki jórészen a veszte a cigánynők mellett. Mert most már nemcsak azok zsarolták és fenyegették a szerencsétlen embert, hanem Lidi is, a ki teljesen kiaknázta a helyzetet és markában tartotta a gyeplőt. Ez a viszony is meghozta a maga gyümölcsét. Mikor Bakos Lidi is anyai örömei előtt állott, Zsigmond férjhez adta Györi Lajos emberhez, kit magánál mint kesist alkalmazott.

Ebben az idő tájban lett Zsigmond (1895.) esperes és nemsokára egyházközségi főjegyző. Nagyon sokat kellett ekkor már Debreczenben tartózkodnia, másfelől pedig gyermekei, leányai is felserdültek. Éppen azért ettől fogva Bakos Lidit a cigány asszonyokat és többi kedveseit Debreczenbe rendelte és viszonyát ott folytatta velök. Bakos Lidi ám követelő volt, mert tudta, hogy az esperes őt kedveli legjobban. Uri ruhákat, napernyőket, kalapokat, kesztyűket és más divatos dolgokat szerzettetett be Zsigmonddal és a debreczeni aszfalton úgy sétálgatott. Zsigmond onnan irogatott neki haza, ha huzamosabb ideig maradt bent. Később, midőn a viszony hűlni kezdett, éppen ezek a levelek és czédulák (összesen 10 drb.) okozták Zsigmondnak tömérdék kellemetlenségét, mert Bakos Lidi ügyvéd kezébe adta és Zsigmondnak egyik debreczeni ügyvéd markába nagy összeg pénzt kellett leolvasni, hogy a nyilvános gyalázzal megmeneküljön. Ráadásul Bakos Lidi is a nyakán maradt a többi szemérmetlen hölgygyel.

Verekedés zsaroló kedveseivel.

Zsigmond helyzete 1900 év őszén kezdett válságosra fordulni, mikor Szoboszló Bősörménybe akart távozni. Régi kitarított kedvesei ugyanis valósággal megrohanták és a szó teljes

értelmében minden pénzbeli értékétől megfosztották. Bakos Lidivel való pere is ezután kezdődött.

Valamennyi szeretője attól tartott, hogy Zsigmond most már nem fogja őket segíteni. Nem is akarta ő, sőt örült, hogy szabadulhat tőlök. De azok nem tágitottak. Hétről-hétre mentek a nyakára, minden pénztől megfosztották, úgy hogy Zsigmond kénytelen volt őket többször megfenyíteni. Ez év tavaszán a két cigány asszony és Bakos Lidi ismét látogatást tettek Zsigmondnál Bősörményben.

Zsigmondot e megrohanás annyira elkeserítette, hogy rájokrohant az asszonyokra és fojtogatni kezdte őket. Bakos Lidi és Vargáné elmenekültek, Kacsariné azonban a kezei között maradt és véresre verte az esperes. Az asszony vallomása szerint kevés hija volt, hogy még nem fulladt. A vér csak úgy ömlött a Kacsariné fejéből és árczából, mikor az utcára kimehetett.

Ott véletlenül a baptista pappal találkozott, a ki a parókiáról kihallatszó roppant zajra és verekedésre figyelmessé lett. A baptista pap a nevért is megkérdezte és utbaigazításokat adott Kacsarinénak ügyvéd és orvos dolgában. Azonban mindenünnen elutasították, mert Bősörményben nem akadt senki, a ki Zsigmond ellen valamit tenni merészelt volna. Ekkor az asszony Debreczenbe ment és ügyét állítólag egyik fiatal ügyvédnek adta volna át.

Igy súlyodt lassan-lassan a nagy hatalmu esperes és egyházközségi főjegyző — a sárga földig.

Az első nyomok.

Több mint két éve, hogy a vizsgálatok során Kiss Ferencz püspökladányi lelkész súlyos tapasztalatoknak jött a nyomára. A dolgot megbeszélte fiatalabb lelkésztársával és azon nézetének adott kifejezést, hogy a közpénzek a papi gyámság alatt hűtlenül és rendetlenül kezeltek. Kollegái hasonló tapasztalatokra jutottak s megbeszéltek, hogy a bizottságba új elemeket küldenek. A régi vizsgálok ugyanis Zsigmondnak állítólag a legbensőbb hívei közül valók voltak.

Kiss Ferencz a múlt évben lemondott a vizsgálo bizottsági tagságról, mert nem tűrhette, hogy az esperes szennyeit tisztességes nevének felhasználásával fedezhessék. Ekkor a közgyűlés szakértőként dr. Malatinszky József szoboszlói jeles ügyvédet, takarékpénztári titkárt, az egyházmegye ügyészét választotta be. Ugyanakkor lemondott a jelenlegi pénztárnok Szabó Lajos hadházi lelkész is, de lemondását nem fogadták el. Egy évig azonban az esperes huzásai és halasztásai folytán nem történt semmi. Zsigmond különböző terminusokat szabott.

Nagyon gyanussá tette ügyét levele, melyben megígérte, hogy az egyházmegyei gyűlés által behajthatatlannak talált és már leírt követeléseket, miután azok az ő hibájából keletkeztek, szintén megfizeti. Augusztus 31 dikén hosszas huzás-halasztás után Soltész László és dr. Malatinszky József

átrándultak Hadháza és megvizsgálták a pénztárt a Szabó Lajos kezei között. Mindent a legnagyobb rendben találtak. Dr. Malatinszky azonban a figyelmét szerfelett megragadta azon gyanus körülmény, hogy több mint 70 kötvény után maga Zsigmond fizeti a kamatot Bősörményből.

Jegyzeteket vett fel ezekről a kötvényekről és úgy találta, hogy azok kivétel nélkül mindnyájan szoboszlói lakosok tartozásai. Mihelyt azért annyi ideje volt, a szoboszlói jbiróság telekkönyvével összehasonlításokat vett fel s a legkínosabb megdöbbenések között tapasztalta, hogy az általa feljegyzett kötvények értékei évekkel ezelőtt ki lettek fizetve az illető adósok által. Közölte ezen tapasztalatait Lengyel Imre táblabíró, Padrah Sándor közjegyzővel, valamint Soltész lelkésszel. A vizsgálatot pedig folytatta. Kedden már 31—32000 korona volt futólagosan a hiány. Már az első nap okmányhamisítás gyanúját is észlelték.

Sikkasztás és okmányhamisítás.

S. Czegléd Károly előkelő szoboszlói lakos, városi képviselő ugyanis 1892-ben 1000 forintot vett fel kölcsön; a telekkönyvnél is ennyit találtak betáblázva, a pénztárban azonban egy 4000 forintos kötvény van elszámolva, illetőleg nyilvántartva. S. Czeglédet meghívták, a ki kijelentette, hogy a kezei között levő kötvény másolata szerint is csak 2000 koronával tartozik. A megriadt ember azonnal vasutra ült és Hadháza a legnagyobb meglepetésére csakugyan 4000 forintról, 8000 koronáról kiállítva találta a kötvényt. Zsigmond nagyon szembetűnően hamisított. Az 1-nek szárat csinált, lett belőle 4-es, az „azaz“ után levő „egy“ elé egy n-et irt s egy vonást az „e“ felibe, lett belőle „négyezer forint.“ A másik kötvénynél 150 forintról 450 forintot csinált. S. Czegléd Károly azonnal ügyvédet vallott Gulyás József ügyvéd személyében. Gulyás szeptember 8-án be is ment a feljelentéssel Debreczenbe; de az egyházmegyei gyűlés vezetősége lebeszélte a hivatalos feljelentés megtételéről.

Zsigmond sejtí a bajt.

De a hatalmaskodó esperes az utolsó pillanatig nem tudta, hogy milyen kelepczébe került. Bizott régi szerencséjében. Szeptember 7-én még neki kellett vezetni a lelkészi értekezletet. Az értekezlet megnyitása előtt Soltész László, a számadás vizsgálo bizottság elnöke félórai tárgyalásra elvonult vele az összegyülekezett 17 lelkész elől. Itt hallhatta meg a lesújtó, megsemmisítő hirt.

Halotthalványan, reszketve foglalta el az elnöki széket és referált két teljes óráig, nehogy valaki szóhoz juthasson. 6 óra után a lelkészek szó nélkül felállottak és ott akarták hagyni az esperes urat. Ezt Zsigmond észre véve, hirtelen bezárta a gyűlést. A lelkészi kar Zsigmond és Soltész kivételével az Angol királynő egyik külön helyiségébe vonult és ott tanácskozott hosszan. Később Lengyel Imre egyházmegyei gondnoktól a történetekről őt értesítő Soltész László is megérkezett. A tanácskozás vége

lehet kevés pénzen nagy bevásárlást tenni? Tegyen egy legkisebb próba bevásárlást

Lebovits Zsigmond

előnyösen ismert saját készítményű cipő áruházában, Csapó-utca 6. hol mérett utáni rendelések is jó anyagból pontosan készíttetnek.

az lett, hogy a lelkeszi kar a sikkasztóval másnap székelt nem ül, elnöklete alatt az egyházmegyei gyűlésen nem jelenik meg. A határozatnak Zsigmonddal való közlése Zakucs Sándor szováti és Bertalan Gábor csegei lelkeszre bízott, akik azonban a kényes megbízás teljesítését nem fogadták el.

Csütörtökön reggel Zsigmond a nála megszokott színészi képességgel referált az időszaki tanács gyűlésén a beérkezett újabb ügydarabokról. A vármegyeház előtt lázasan, szívszorogva tárgyaltak az egyház becsületos szolgálói, hogy mi tévők legyenek s hogy essenek túl a nyomasztó, kétségbe-ejtő ügyön?

Végre is ifj. Lengyel Imre táblai bírós az egyházmegye kiváló világi tanácsbírója vállalta el, hogy Zsigmondnak az ultimátumot átadja. Felment a gyűlésterembe és ott Zsigmond előtt kijelentette, **hogy vele a papság és az egyházmegyei gyűlés közönsége többi mint sikkasztóval és okmány hamisítóval nem tárgyal.** Zsigmondban volt még annyi lelki erő, hogy ezek után sajátkezüleg összeírta sikkasztásának összegét az időközi esedékes kamatokat és lemondását. Végül távozott. A többit már mindenki ismeri.

Megszökött Amerikába.

Zsigmond csütörtökön a déli vonattal Bösörménybe ment, összepakolt. Iratainak nagy részét elégette és megsemmisítette. Gyorsan áthajtatott a hadházi vasuti állomásra. Nővérenek Teréznek meghagyta, hogy a lovait, kocsiját adja el és a befolyó pénzt Szoboszlóra dr. Malatinszkynek küldje el. Azóta oda van. Valószínűleg Tokaj Szerencs-Miskolcz-Budapesten keresztül szökött valamerre. Valószínűleg túl van már az ország határán.

— **Kossuth ünnepély.** A debreczeni „Kossuth Dalkör” szeptember hó 18-án Kossuth Lajos születésnapja évfordulójának emlékeztetőre Kökert Gusztáv karnagy vezetésével és Kiss Béla zenekarának közreműködésével a „Bika” szálloda dísztermében dal-estélyt rendez. Belépő díj személyenként 2 korona. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Kezdeté este 8 és fél órakor.

— **Vasut a Pallagra.** A miniszter tudatta a várossal, hogy a pallagi vasut építése ügyében a közgyűlésnek legutóbb hozott határozatát jóváhagyja és felhívja a várost, miután most már tényleg a városnak kell a vasutat kiépíteni, mielőbb kezdesse el a vasutépítés munkálatait.

— **Katonai áthelyezések.** A hadügyminiszter jobbházi Dóry László 7. huszárezredbeli számfelletti századost a lovariskolából a fenti ezred tényleges állományába helyezte át, szentmártoni Ónody Pál debreczeni méntelepi hadnagyot a sepsiszentgyörgyi méntelephez helyezte át.

— **Dulakodás a zsinagógában.** Csunya botrány játszódott le szombaton a pástiközi orthodox zsinagógában a zsidó ujév alkalmából. A botrány oka az volt, hogy egy székelt négyen vettek meg és mind a négy jogos tulajdonának képzelte. Mutogatták is egymásnak a székvélt igazoló czédulákat, majd összeperlekedtek és dulakodni kezdtek, mire a többiek eltávolították őket. A legmulatságosabb a

dologban az, hogy mikor a szék 4 tulajdonosát eltávolították, jött az ötödik, szintén jeggyel és elfoglalta a székelt. A károsultak egyike délután feljelentést is tett a rendőrségen, de a panaszjegyzőkönyvet, az ünnepre való tekintettel, nem írta alá.

— **Vadászok gyűlése.** Vadásztársulat rendkívüli közgyűlését f. hó 26-án d. u. 5 órakor a városháza tanácstermében tartja meg. Tárgy. Kizárólag az Alapszabály tervezet előterjesztése, mely alkalomra kérik a pontos megjelenés. Az elnökség.

— **Betegség miatt öngyilkos.** Az éjjel a Garay-utca 4. számú háznál Szabó Zsuzsanna ev. ref. 50 éves asszony a létrára felakasztotta magát. Hajnali 4 órakor vették észre a létrán függő asszonyt. K. Szalay Béla orvos a halált állapíthatta meg már csak. A holttestet kiszállították a közkórházba. Az öngyilkosság oka gyógyíthatatlan betegség.

— **Az iparosok figyelmébe.** Az érdekeltek figyelmébe a debreczeni kereskedelmi és iparkamara ezennel felhívja a Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága által közzétett árlejtsére. Verseny tárgyát képezi az 1904 évben szükséges üvegtermékek szállítása. Az ajánlatok 1904 év szeptember hó 29 nap, déli 12 órájára benyújtandó idő, a M. Á. V. anyag és leltár beszerzési osztályánál Budapest. Andrassy ut 73 sz. II. em. A bánatpénz összege 5%. Elhelyezendő: a M. Á. V. budapesti főpénztáránál Andrassy ut 75 sz. Az érdekeltek figyelmébe ezenkívül a debreczeni kereskedelmi és iparkamara ezennel felhívja az állami vasgyárak igazgatósága által közzétett árlejtsére. Verseny tárgyát képezi: az állami vasgyárak 1905. évi tüzzálló anyag szükségletének szállítása. Az ajánlatok 1904. év szeptember hó 21. nap déli 12 óráig benyújtandó nevezett igazgatóságnál, Budapest. Kőbányai ut 21. A bánatpénz összege: 5%. Elhelyezendő ugyanott. Bővebb felvilágosítást az érdeklődők a kamaránál vagy az árlejtsést kiadó hatóságnál nyerhetnek.

— **Hazaszállított sikkasztók.** A mint már jeleztük, a Hamburgban tartóztatott *Deutsch* Sámuel és *Kirschner* József volt gabonakereskedőket a németországi hatóság kiadta. A sikkasztók szombaton délután 4 órakor érkeztek Debreczenbe csendőrfedezet mellett. A vasuti állomásról egyenesen az ügyészség börtönébe szállították. A két sikkasztót teljesen megtörte a hetek óta tartó fogság. A végtárgyalás ügyükben a jövő hónapban lesz, ha ugyan folytonos felebezéseikkel önmagok nem nyújtják meg a vizsgálati fogságot.

— **Tamburások a Dréherben.** A magyar zene alkotásaiban gyönyörködni tudó ember élvezettel hallgatja esténként a Dréherben játszó bajai tamburás zene és énekkar kifogástalan összhangzatu előadásait. (Elég kár, hogy vasárnap este bucsuznak!) Csudálatos, ép, jó izléssel műsorukba csak tökéletes, nagy értékű régi és új magyar dalokat vesznek fel. Ha pillanatra megáli szerkesztőségünkben a munka, mi is gyönyörűséggel hallgatjuk azokat a nemesen szomorú régi kurucz és magyar dalokat, majd az utánok lebbenő lassukat és a rá-rápatannó szépséges szép frisseket, mely a szomszédból hallatszák át hozzánk. Ime, a tisztátalan levegőjü, os toba orfeumi előadások megsemmisítésére

alkalmasabb eszközt találni sem lehet az ilyenfajta zene és énekkaroknál, melyek magyar nótákból igazán olyan csodálatos gazdag, változatos, éringató, jókedvet keltő műsort állíthatnak össze, hogy a ki ezek helyett szívesebben hallgatja az orfeumi sületlenséget: sajnálatra méltó szerencsétlen beteg izlésű ember. Szombat este is valósággal művészi magaslapon állott az ő játéka és énekük. Olyan bánatosan sirt az a szép nóta: Túl a Dunán. Baranyában van egy kis lány, mintha csak szomorú szívű dobogása pengette volna a tamburákat. Hát mikor a „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos” nótának zokogó, mégis bátorító, gyönyörű melódiáját énekelték s kísérték művészi tempóval a tamburákon. Majd tüzesen hangzott át: „Mégis hunczut a német, hogy a fene enné meg”. Ma este lesz az utolsó előadás. Aki nem hallotta őket, még megszerezheti magának az élvezetet.

— **Kutyabarátság.** A rendőrségen feljelentést tett Sipos Sándor újkert 27. sz. a. lakó máv. asztalos, hogy őt a kerékpárjáról lehuzza Hochfelder Jakab szomszéd fiatal kutyája. A játékos nagy kutya azonban nem bántotta, csak éppen játszani akart, lévén ő barátságos kutya.

— **Kőművesek gyűlése.** Vasárnap délelőtt 10 órakor az ipartestület tanácstermében a kőműves mesterek és vállalkozók gyűlést tartanak, melyen a munkabeszüntetés ügyében hoznak határozatot. Délután 3 órakor a kőműves munkásoknak lesz gyűlésük az Olajtűtőben levő Kállai-féle vendéglőben, hol megvitatják a mesterekkel szemben elfoglalandó álláspont részleteit.

— **Eltévedt kis leány.** Eleven, kékszemű 3 év körüli leányka tévedt el az utcán és sirt keservesen. A rendőr a bűnügyi osztályhoz kísérte, ahol elmondta, hogy Sipos Juliskának hívják.

— **Magyariek itthon.** A messze földön híres Magyar testvérek hétfőn érkeznek haza és kedden tartja az első zeneestélyt a Hungária-kávéházban.

— **Iskolai növendékek és szülők figyelmébe ajánljuk Mentze Henrik** újdonságok áruházát Piac- és Szent Anna-utca sarkán, hol mindent igen olcsó és szabott árak mellett szerezhetnek be.

— **Iskolai tásák,** pénz-, szivar-, cigarettatárczák, bördöndök, gyermekjátékok és alkalmas ajándéktárgyak **Mentze Henrik** újdonságok áruházában, a legolcsóbbak és legjobbak.

— **Mamák és tanítónők** becses figyelmébe ajánljuk mindennemű **iskolai** kézimunka cikkek és szakértően vezetett nagyválasztéku **előnyomdákat.** Füstös Testvérek Piac-utca 12. sz.

— **Alföldy Károly** tánciskolájában a tanfolyam szept. hó 12-én kezdődik. Beiratásokat elfogad lakásán Péterfia-utca 2. sz. bármely időben.

— **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirkatokban.

Társas-élet.

Elfelelte az anyanyelvét.

A nevét nem irom le, minek érintsek fájó sebet az élő rokonok lelkében, a mely ugysem fog behegedni egészen soha!

Az ugynevezett jó barátok? sokba bele ugratták s mikor azoknak kellett volna érte tenni, elhagyták.

Egyszer se mondom, hogy egyik-másik

nem tervszerűen járt vagyoni bukásának közbe. Ezzel akarták leszereltetni és nagy befolyását a vármegyén tönkretenni! Sikerült is, vagyonilag, szellemileg is halottá tették. De szílok vigabb dolgokról, azon időkről, a mikor az én Géza barátom még helyre gyerek volt.

Fekete hajú, rózsás arcú, tüzes szemű rátarti járási legény, aki még a külső mezét is a népies pitykés dolmány, bornyuszájú lo bogós ing és rojtos lábszár takaróval tette még érdekesebbé.

Megnőstült, egy francia származású vagyonos leányt választott párjával. Az az áldott emlékü nő, csiszolt, faragott a falusi gavalléron, s felkeltette benne az ambíciót!

Kevés időre rá, senki se ősmerte volna benne meg a hajdani népies modoru legényt. Társalgása eredeti magyaros maradt, az olvasottság és finomság társaságában elsajátított könnyedség által, csak nyert, s fokozta népszerűségét.

Került fordult az idő, Párizsba kellett utazni az én Géza barátomnak, a neje örökségét felvenni.

Ide haza divat lett a magyar diszruha, így tehát ő is abban járt. Hogy ne kapott volna ezen ő, a ki a nép viseletét öltötte magára legénykorában.

Ügyes bajos dolgokba, egy helyről másikra, a mint keltek jártak feleségestől, megállt az utcza népe s őt kísérvőkis akadt. A magyar sastollas kucsma, a félvállra dobott csinos mente, pengő-csengő nagy taraju sarkantus szép-déli férfin volt is mit nézni, találgatni, hogy ki? s mi lehet? s mélyik országból botlott ide.

Ügyet se vetett rá Géza barátom, ha nem annál kihuzottabban járt, kelt.

Delgokat, kedvök szerint elintézve (már tudniillik a hagyaték ügyet) átmentek Hamburgba!

Hamburg városában, évekkal előbb meghonosodott magyar nemes családból származott nagykereskedése volt H. urnak.

Az öreg ur, a Géza barátom édes atya, összeköttetésbe lévén a haza földjéről rég elszakadt magyarral: egyik fiát, kit kereskedelmi pályára szánt, ugyszólva majdnem gyermek ifjat, kiküldte a H. céghez gyakornoknak.

Géza barátom már több év óta nem látta az öcscsét, hát feleségestől elhatározták, hogy felkeresik.

A midőn a H. cz. üzlethelyiségébe beléptek, Géza barátom rögtön felösmerte a sürgő forgó ségedek közt a testvéröcscsét s az előtt állottak meg.

Az egész üzlet személyzete, a vásárlók is csak ezt a pár embert nézte.

Géza barátom magyar nyelven szólította meg az öcscsét, formalitásból kérve valamit.

A gyerekeknek eszébe jutott, hogy valaha ő is beszélte ezt az idegen nyelvet, meg ez az arc is olyan ismerős neki.

Egyszer csak kitör belőle ez a szó: áber Géza!

Erre Géza barátomnak előntötte a szemét a keserű köny árja, az ő édes testvére elfeledte az anyanyelvét!

— Jössz velem fiu! mondotta könyét letörölve, s összevissza csókolva az öcscsét, bemutatatta feleségét.

Bement az öreg Hhoz, elszámoltak és haza is hozta.

Az öreg apjának ezt mondta: Csak nem türhetem, hogy csupa német maradjon az öcsém! Nézze meg ides. még a formájából is kiment ez a fiu s megforgatta az öreg ember előtt.

Morvay Károly.

TÁVIRATOK.

Japán veszteségek.

London, szeptember 10. A tegnap Csin-tauba érkezett japán tisztok azt mondják, hogy sebesültekben és holtakban a japánok eddig Port Arturnál 15.000 embert, a liao-jangi csatában pedig 20.000 embert vesztek.

London, szeptember 10. A harctéren mindkét fél részéről teljes a nyugalom. A sebesültek és holtak összeszedésével foglalkoznak. Liao-jang körül kétkerekű kordákra rakják a sebesülteket s halottakat. Rengeteg szállítókosci viszi a sebesülteket. A hadműveletek újabb 4—5 napi haladékat szenvedtek.

Gotterhalte ellen a torony tetejéről.

Szathmár, szeptember 10. Pénteken szentelték fel Apa, szatmárme gyei községben ujonnan épült görög katolikus templomot a faluban. Papp János oláh pap a minisztráns gyerekekkel és a néppel a Gotterhaltét enekelte, mikor a torony tetejében a keresztet akarták elhelyezni. Ezt meghallotta Éber János szatmári bádogos a torony tetején, rögtön lekiabált, hogyha nem hagyják abba azt a czudar nótát, nem teszi fel a keresztet a toronyra. Majd mikor ez sem volt elég, azzal fenyegetődött, hogy közéjük vágja a keresztet, ha még tovább is éneklük az hóhérnótát. Erre Papp János megijedt és abban hagyatta a Gotterhaltét, Éber János pedig feltüzte a keresztet.

Oláh pap a magyar nyelv ellen.

Kapnikbánya, szeptember 10. Nagy felháborodást keltett városunkban az anyakönyvvezetőhöz írt levele az idevaló Demeter g. kath. oláh pópának. Anyakönyvi adatokat kért a hivataltól és mikor azt magyar nyelven kiállítva megkapta. Ilyen, oláhu írott levélben küldötte vissza: *Azt az iratot, a mit küldtetek nem használhatom, mert nem értem a nyelveteket.*

Olló a beteg gyomrában.

Budapest, szeptember 10. Hihetetlen orvosi szórakozottságra és gondatlanságra vall az a dolog, hogy Dolinger Gyula a híres, neves sebész, a kiváló egyetemi tanár Nédecziné, Aschmann Teréz gyomrában hagyta és varrta az operálás után a műtétnél használt ollót. Ezt a botránys ügyet izgatottan tárgyalják Budapestnek orvosi köreibben.

„Henneberg-selyem“

kizárólag! — fekete, fehér és színes 60 krajczártól 1 frtig méterre blouzoknak és női ruháknak, franko elvált molva a házhozszállítva. Gazdag mintaválasztékot rendelő postával, HENNEBERG selyemgyára Zürich. I.

REGÉNY-CSARNOK.

Hadsi Loya kézrekerül.

Irta: Balog Károly. 2.

Nemsokára a sűrű ködből három lovas alakja bukkant elő a hajnal szürkületében.

A lovasok egyike Omer, gorzadai bég. Czifra, törökös, de itt-ott már foszlányos öltözetben, arca érdekes, nemes vonású s valami uri előkelőség van egész magatartásában.

Lovasaink, hogy barátságos érzelmet bizonyítsák, nyers báránnyal kínálnak meg. mit aztán nyárson megstíve el is költünk jó étvágygyal.

Ezek jelentik, hogy Hadsi Loya értesülve csapatunk közeledtéről, — ezt jelezték a lövések — ellenszegülés nélkül hatalmunkba adja magát s így felesleges minden fáradozásunk. Saját emberei fogják elhozni.

Jól van tehát a bégek kezesekül nálunk maradnak s járőr indul azonnal az elárult s hiveitől cserben hagyott felkelő vezér elé.

Alig mult el egy rövid óra, járőrünk tarka menetét kísért felénk.

Hozzák Hadsi Loyát! Ez a kiáltás vilányozott fel mindnyájunkat, kíváncsian tolong mindenki az érkezők felé, de parancsnokunknak, az expedicio intőzőjének Stipetics főhadnagynak vezényszavára egyszerre sorfalat képez a két század s így fogadják a sebesült Hadsi Loyát hozó menetet. — Az alig kibukkanó napnak a foszladzó ködön áttörő sugarai világítják meg az érdekes jelenetet.

Ott feküdt hat izmos bosnyáktól emelt s rudakból összetakolt hordágyon a felkelő vezér, barátságos mosolyra erőltetett ajkakal s üdvözlőnkre nyujtva sovány, csontos kezét.

Csikozott turbán köríti a borotvált főt, a szürke szemek már csak bágyadtan, a szenvedésektől megtörtten tekintenek a sűrű fekete szemöldökök alul. Prémium szegélyezett zöld, bő köpeny burkolja a hatalmas terméti testet; de fedetlenül hagyja széles mesztelen mellét.

Kinos most szegény foglyunknak minden mozdulat s a gyapot gomolyakba burkolt, sebesült lábának sajgó fájdalmi visszátükröződnek az arc szenvedő vonásain.

Nemsokára indulunk kell visszafelé; a bégek lekötelező udvariassággal rendelkezésünkre bocsátják a visszamenetelre kis hegyi lovaikat. Ezek törökösen vannak kantározva, a nyereg elől-hátul magas csucsba menő kápával, papucskenyvelekkel, a mokány kis állatok megfontolt lépésekkel, bámulatosan ügyes óvatossággal szállítanak le az olykor szinte járhatatlanoknak látszó, köves meredélyeken.

Délután 4 óra tájban, tehát 24 órai, majdnem folytonos menetelés után érkeznek századaink Rogaticára.

Hadsi Loyát a hadosztályparancsnok vette át, hogy másnap tovább szállítsák — Kufstein felé; hol utóbb lábát is levágták.

Álmodtai-e vajjon jó Hadsi Loya Mekka pálmáinak hűsében Kufstein sziklaváráról?

Mire Rogaticára érkezünk, ezredünknek már hült helye volt, — a tábor kiürült. A láthatáron tornyosuló borulat elől egy roskatag, lakóitól elhagyott, teljesen üres török faházba menekülünk; nincs annak se ablaka, se ajtója, de van sok szalma az istállóban, erre volt most legnagyobb szükségünk; csináltunk is magunknak hamarosan jó fekhelyet belőle, elköltjük kitűnő étvágygyal a hirtelen feltálat gulyást s elalszunk Isten nevében, nem törődve a kívül tomboló égi háborúval, viharral, mely ugyancsak recsegteti ócska faalkotmányunk illesztékeit; midőn pár hét múlva ismét erre vezetett utunk, a háznak már csak romok jelezték helyét.

Ezredünk ezalatt Visegrádot szállotta meg, de az, mint másnap távirat utján értesültünk, ellenállás nélkül adta meg magát.

[Vége.]

6005/1904. sz. Tkv.

Árverési hirdetmény kivonata.

A debreczeni kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az Alföldi tak. pénztár részvénytársaság végrehajtónak özv. Erdei Mihályné mint k. k. Erdélyi (helyesebben Erdei) István tb. gyámja végrehajtást szenvedő elleni 3000 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debreczeni kir. járásbíró) területén levő, Debreczen város belterületén tekvő, a debreczeni 427. sz. tjkvben A + 1. sor. 440 hrsza. felvett, kiskoru Erdélyi István nevében álló ház és beltelekre az árverést 3706 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1904. évi október hó 1-ő napján délután 3 órakor** a kir. törvényszék árverési termében (földszint 13. sz. ajtó) megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 307 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett ártóllyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.
Kir. törvényszék mint tkvi hatóság.
Debreczen, 1904. évi augusztus hó 9. napján.

Kelemen, kir. tvszéki bíró.

1900 Párisi világkiállítás GRAND PRIX

„KWIZDA“-féle restitutionsfluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.

Egy üveg ára 2 kor. 80 fill. 40 év óta az udvari istállókban a katonai és polgári nagyobb istállóknál használatban nagy megerősítés előtt és után erősítőül az inakmerevése ellen, stb. a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

Valódi minőségben csak az itt látható védjeggyel kapható minden gyógyszerárban és drogua-üzletben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Főraktár: **KWIZDA JÁNOS FERENCZ**

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél
I. **Korneuburg**, bei Wien.

Iskolás

fiúk és leányok részére kész fehérneműk, ágyneműk, matrác ágyszerítők, paplanok, flanel-takarók, harisnyák és zsebkendők nagy választékban és csakis első rendű minőségben

Kardos Lászlónál
DEBRECZEN, Kossuth-utca 9.

Must eladás

100 hektoliter elsőrendű homoki szőlőből. Értekezhetni **Teleki-utca 13.**

Must eladás.

A gróf Degenfeld és Balkányi-féle

Erzsébet szőlőtelep

városi elárúsító helyiségében
Simonffy-utcai városi bérház 2. sz.
naponként

mézédes must

50 literenkint
olcsón megrendelhető.

Hajdusági Bajuszpedró.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Végkiárulás.

Az üzlet teljes felosztása miatt hatóságilag engedélyezett

végkiárulás.

Szifft Aladár

Piacz-utca 24.

Schroll-féle chiffonok és vásznak, női- és férfi fehérnemű és téli alsó ruhák, női ruhaszövetek és posztók, téli fej- és nagykendők, asztalneműk és ágyszerítők, batisztok, cartonok- és zefírek, czérna-, pique- és velour barchetek, selyem kendők, esernyők és fűzők, keztük, harisnyák és kötények, bélekek és rövidárúk stb.

Az összes raktáron lévő áruk gyári áron alul végkiárúsítatnak.

Az áruraktár berendezéssel együtt is eladó. — Az üzlethelyiség kiadó.

Szifft Aladár, Piacz-utca 24. sz.

Végkiárulás.

Küry, Blaha, Fedák, Hegyi

crém a melyet nagyhangon hirdetnek nem olyan biztos szépitő mint a **Matild arczenőcs krém**, stb. a mely a legvastagabb szeplőt, májfoltot, vimedlit, arczsőrt, pörzsenést biztosan eltávolít, kis tégli 1 korona, nagy tégli 1 korona 60 fillér. Ragya himlőhely kisimitására 1 tégli 4 korona. **Matild arczsépitő szappan**, szóda nélkül a kenőcsökhöz konstruálva.

Matild powder, ásványi anyagoktól ment ártalmatlan 3 színben, dobozza 1 és 2 korona. Tessék megpróbálni, ha nem használ, hiánytalanul visszaadom az árát.

Kun István gyógyszerész, első magyar „Matild“ műlaboratoriuma (a párisi laboratorie

cosmetique „Matilde“ mintájára alapított 1895-ben, Budapest. Budapest: **Töröknél**, Debreczenben: **Tóth Béla** gyógyszerárban.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Italmérőknek. Saját főzésű kisüsti szilvapálinka fehér áru, kitűnő minőségben kapható igen jutányos árban Schwarz Gyulánál Alsó-Józsan.

Rőfős segéget keresek, ügyes eladót, fizetés 100—120 korona. Maradék Áruház, Piac-utca.

Egy butorozott szoba, külön bejárat, Kosuth-u. 6. sz. alatt kiadó.

Fűszerkereskedő segéd állást keres október 1 ére. Címe a kiadóhivatalban.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vízállásmérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

Miklós-utcán 1600 forintot jövedelmező adómentes és főpiacz mellett 660 forintot jövedelmező uriházak, akár készpénzfizetés mellett is, tetszés szerinti feltételek mellett eladók. Bővebbet Miklós-utca 33.

Jó vadászfegyver olesón eladó. Hajó utca 9. balra.

Egy helybéli üzletben alkalmazást nyer mint kiárusító egy jó családból való s helyes irással bíró nő. Pályázni kívánó e lap szerkesztőségénél utasítást nyerhet.

Eladó. 220 holdas birtok eladó, továbbá ugyanott 250 drb birka téli tartásra felébe elfogadtatik, vagy 15 drb nagy jószág. Czim e lap kiadóhivatalában.

Gépirónó állást keres. Fiatal 17 éves leány, aki már gépirókezelőként hosszabb ideig volt alkalmazásban, állást keres. A címét megmondja a szerkesztőség.

Irodai intézeti, vagy urasági inas állást keres szerény feltételek mellett, óvadékképes, nős, gyermektelen, kiszolgált fiatal altiszt. Czime a kiadóban.

Varga-utca 43. sz. alatt ujonnan épülő házban 5 szobás uri lakás és egy szobás garzon lakás 1904. évi nov. 1-től kiadó.

Rákóczi és Kuruczokról című füzet 20 fillér leszállított árban kapható a kiadóhivatalban.

Egy éjjeles fiu szerkesztőségünkben azonnal fölvetetik.

MEGHIVÁS

a debreczeni termény- és áruraktár részvénytársaság

1904. szeptember hó 25-én, délelőtt 10 órakor
a városháza tanácstermében tartandó

XVII. évi rendes közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Határozathozatal a lefolyt 1903/1904. üzleti év zárszámadása és a felmentvény megadása tárgyában.
3. Határozathozatal a nyeresemény felosztása és az osztalék megállapítására nézve.
4. Határozathozatal újabb építkezésre nézve.
5. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utjáni betöltése.

Debreczen, 1904. szeptember 7.

Az igazgatóság.

JEGYZET. A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényes köteles részvényeit a közgyűlés előtt legalább 1 nappal a társaság pénztáránál, a debreczeni első takarékpénztárnál, vagy a debreczeni ipar- és kereskedelmi banknál — térítvény és igazoló-jegy kiszolgáltatása ellenében — letenni. A zárszámadások 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségében a részvényesek rendelkezésére állanak.

Schicht-szappan

„szarvas“

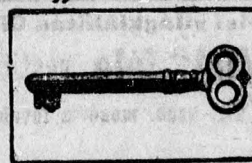
vagy

„kulcs“

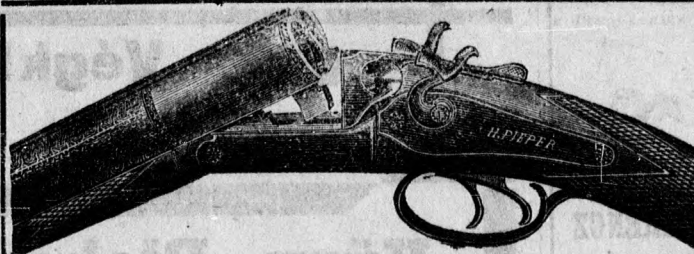
jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és !! a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Skóth Sándor

fegyverműves,

Piac-utca 34-ik szám
a főposta mellett.

Műhelyemben vadász és golyós, ugyszintén amerikai Winchester fegyverek javítását szakértelemmel és felelősségre elvállalok, **igen mérsékelt árak mellett.** A n. é. vadász és sportkedvelők szives pártfogását kéri

SKÓTH SÁNDOR.

Töltényeket megbizható pontossággal készítek.

Üzleti elvem: Élni és Élni hagyni!!!

Megérkeztek a legújabb divatu Női ruhaszövetek és Barchettok gyönyörű szép mintákban, üzletem uj — a miért is

kivan zárva hogy nállam régi állott kelmét vehessenek.

MARADÉK ÁRUHAZ Piac-utca 19. szám, — Tisza palotával szemben, pirosra festett kirakat.

Minden olcsó és semmi sem drága.